

HSZN darba gada atskaite 2019 un laikā kopš ievēlēšanas

Nod. vad. Raita Karnīte

Rīgā, 2020. gada 23. janvārī

2020. gada sākumā nodaļa apvienoja 24 dažādu nozaru zinātniekus, kopskaitā 155 (2018. gadā **158**):

40(41) īsteno locekli

49(51) goda locekli

33(33) ārzemju locekļus

33(33) korespondētājlocekļus

Ar nodaļas darbu saistīti 35 LZA goda doktori

Avots: topošā LZA Gadagrāmata 2020

Nodaļa neatlaidīgi turpināja īstenot savus stratēģiskos mērķus:

- novēroja un sekmēja līdzvērtīgu humanitāro un sociālo zinātņu nozaru attīstību un iesaisti LZA darbībā;
- organizēja pasākumus zinātnes sasniegumu popularizēšanai un zināšanu apmaiņai;
- stiprināja LZA un Latvijas zinātnieku identitāti un godināja izcilākos zinātniekus;
- meklēja sadarbības iespējas ar jaunajiem zinātniekiem;
- godināja gada labākās publikācijas un sasniegumus;
- būtiski uzlaboja HSZN darbības atspoguļojumu interneta vietnē;
- vadīja žurnāla LZA Vēstis A sadaļu, atspoguļoja žurnālā HSZN nozaru darbību;
- sadarbojās ar valsts institūcijām un veica pieprasītās ekspertīzes humanitāro un sociālo zinātņu jomā,
- sadarbojās starptautiskā līmenī,

Kā esmu informējusi iepriekš, izņemot:

- pakāpeniski veidoja publikāciju reģistru humanitāro un sociālo zinātņu nozarē

Nodaļas Padomē bija:

Saulvedis CIMERMANIS, Māra GRUDULE, Tatjana KOKE, Oļģerts KRASTIŅŠ, Juris KRŪMIŅŠ, Maija KŪLE, Dace MARKUS, Guntis ZEMĪTIŠ plus Juris URTĀNS (vietn.)

Nodaļas Padomi kā konsultatīvu institūciju izmantojām mazāk, jautājumus konsultācijām izsūtījām visiem HSZN biedriem.

Darbs ar nodaļas biedriem tika organizēts elektroniskās saziņas veidā.

Atbildes parasti saņēmām no vairāk kā 20 nodaļas biedriem. Ar to pietika labi izsvērtā lēmuma pieņemšanai. Mūsu kolektīvie lēmumi tālākajā procesā nekad netika apstrīdēti

Paldies visiem, kas aktīvi piedalījās Nodaļas darbā, atbildēja uz mūsu jautājumiem, piedalījās balsošanā, apmeklēja nodaļas sēdes

Nodaļas sēdes notika regulāri, pēc plāna:

4. janvārī, 21. februārī, 21. martā, 25. aprīlī, 22. augustā 19. septembrī, 3. oktobrī, 24. oktobrī, un 14. novembrī (svētku sēde). 23. maijā paredzētā izbraukuma sēde Latvijas Kara muzejā nenotika, bet tās vietā tika uzsākta nodaļas zinātnieku aptauja par nodaļas darbu un tā uzlabošanu: **trešajā ceturtdienā 15.00 – Priekšlikums – šogad pāriet uz ceturto ceturtdienu**

LZA kopīgie pasākumi

6. februārī godinājām TOP 10 zinātnes sasniegumu uzvarētājus

4. aprīlī - LZA pavasara Pilnsapulce (balvu pasniegšana)

21. septembrī Latvijas Nacionālajā bibliotēkā notika Sēļu kongress

21. novembrī - LZA Rudens pilnsapulce

18. decembrī – LZA Ziemassvētku sēde – jauno akad. loc diplomu pasniegšana

Gada pirmajā pusē nodaļas sēdēs dalībnieki uz klausīja Latvijas zinātnes sasniegumu TOP 10 (2018) konkursā iesniegto labāko darbu autoru ziņojumus, bet rudens sēdēs uz klausīja jauno LZA locekļu kandidātu ziņojumus.

Sēžu darba kārtībā bija iekļauti arī aktuāli sabiedriski politiski jautājumi, HSZ attīstības jautājumi un iepazīstinoši ziņojumi par organizācijām, zinātnieku grupām un zinātniekiem, kas Latvijā darbojas HSZ jomā.

22. augusta sēde bija veltīta HSZN zinātnieku aptaujas rezultātu analīzei un papildus priekšlikumu uz klausīšanai.

Konsīliji

- 13. februārī notika ekspertu konsilijs "Pilsoniskās atbildības vērtība un cena"
- 27. martā notika ekspertu konsilijs „Zinātnes politika - humanitāro un sociālo zinātņu loma valsts un sabiedrības attīstībā“
- 4. novembrī notika HSZN ekspertu konsilijs „Administratīvi teritoriālās reformas ieguvumi”

2019. gadā teicu: Konsīliji būs!

Tagad saku – Diez vai!

Izstādes (1)

- turpinājās mākslinieces Ilzes Smildziņas gleznu izstāde "Tāle", kas atklāta 2018. gada 18. decembrī
- gleznotāja, Latvijas Mākslas akadēmijas rektora Kristapa Zariņa darbu izstāde - no 2019. gada 8. februāra līdz 15. martam;
- gleznotāja Jāzeps Pīgožņa (1934-2014) gleznu izstāde, kurā eksponēti 14 dažādos gados radīti darbi: ainavas un simbolisku zīmju gleznieciskas interpretācijas - no 19. marta līdz 26. aprīlim
- Vitas Lēnertes personālizstāde "12 ORIGINĀLIESPIED-GRAFIKAS" – no 2019. gada 18. jūnija līdz 31. jūlijam,

Izstādes (2)

- Edas Dites Brūveres pastelglezniecības izstāde “Laika gaismā” – no 13. augusta līdz 15. septembrim.

20. septembrī LZA atzīmēja gleznotāja Edgara Vintera (1919-2014) simto dzimšanas dienu. LZA Portretu zālē notika grāmatu triloģijas par Edgaru Vinteru trešās grāmatas - "Edgars Vinters. Gaisma, Krāsas, Noskaņas" - atvēršanas svētki, bet otrā stāva izstāžu zālē - Edgara Vintera gleznu izstāde.

- LZA trešā stāva zālē no 2019. gada 24. jūlija līdz 28. augustam bija atvērta Ingrīdas Straumes fotogrāfiju izstāde "Zemes apmeklējums".

Piešķirām balvas

2019. gada vārdabalvu konkursā balvas ieguva: LZA īst. loc. Vaira Vīķe Freiberga (Friča Brīvzemnieka balva folkloristikā, Latvijas etnogrāfijā vai arheoloģijā)

LZA īst.loc. Māra Grudule (Viļa Plūdoņa balva literatūrzinātnē)

Mg. Kaspars Zalāns (jauno zinātnieku balva vai Zentas Mauriņas balva literatūrzinātnē vai filozofijā).

Atzinība Zinātnes sasniegumu TOP 10 (12) konkursā

Balvas:

- MVI “Latvijas mākslas vēsture III: 1780–1890”:
- monogrāfija “Latvija: kultūru migrācija” (Atbildīgā redaktore Anita Rožkalne)
- LZA korespondētājlocekles *Dr.philol.* Ingunas Daukstes-Silasproģes monogrāfija “Gaidot laivu. Latviešu rakstnieki bēgļu ceļos”

Atzinības raksti

Dr.phil. Raivis Bičevskis par kolektīvu monogrāfiju „Baltijas-Vācijas kultūru sakari no 16. līdz 19. gadsimtam: mediji – institūcijas – personas” (vācu valodā, 2019, *Winter Verlag* (Heidelberga))

Uzvarētāju sumināšana 6. februārī LZA Augstceltnes Portretu zālē

Lielie apbalvojumi – ordeni

Valsts prezidents Egils Levits un Ordeņu kapituls 2019. gada 18. oktobrī nolēma par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā apbalvot ar Triju Zvaigžņu ordeni un iecelt par Triju Zvaigžņu ordeņa komandieriem:

vēsturnieku, ilggadējo Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes profesoru, LZA īst. loc. *Dr.habil.hist.* Inesi Feldmani

vēsturnieku, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes profesoru, LZA īst. loc. *Dr.hist.* Ēriku Jēkabsonu

vēsturnieku, Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes profesoru, LZA īst. loc. *Dr.habil.hist.* Aivaru Strangu.

Lepojamies!

LZA Vēstis A daļa iznāca regulāri, par saturu atsauksmes nav saņemtas

Pateicos par atbalstu un sadarbību rakstu novērtētājiem

Saņemts iedrošinošs LZA Vēstu A daļas dokumentācijas vērtējums iesniegšanai SCOPUS

Terminoloģijas komisija pilnībā atjaunojusi darbu

Izveidota jauna Terminoloģijas datu bāze

LZA Ekonomikas institūts rīkoja kārtējo ekonomikas forumu

HSZN

2018. gada vēlēšanās ievēlēja:

2019. gada vēlēšanās visās HSZN piederīgajās vakancēs bija konkurss: „ekonomikā” trīs pretendenti uz vienu vakanci, dalītajā „vēsture/teoloģija (relīģiju pētniecība)” vakancē pieci pretendenti. Tikai „valodniecībā” vienai vakancei piedāvājumu bija iesniedzis viens pretendents, taču neveiksmīgas sagādīšanās dēļ (pretendenta vārds vēlēšanu zīmē bija paslīdējis garām vairāk kā puses balsotāju uzmanībai) pretendentu neievēlēja.

Par korespondētājlocekli ievēlēja LU Filozofijas un socioloģijas institūta vadošo pētnieci *Dr.phil. Solveigu Krūmiņu –Konkovu* (vēsture/ reliģiju pētniecība)

Rīgas Ekonomikas augstskolas profesoru, *Dr.oec. Arni Sauku* (ekonomika)

Par LZA ārzemju locekli ievēlēja **Moniku Migališinu** (PhD lingvistikā (iegūts 2003. gadā Adama Mickeviča Universitātē Poznaņā, Polijā), Polijas vēstniece Latvijā)

Par LZA Goda locekli ievēlēja piļu un muižu pētnieku **Vitoldu Mašnovski**

Apsveicam !!!

HSZN

Sastāva papildināšanai svarīgas nozares:

- antropoloģija (izzudusi, slēgta),
- etnoloģija (atjaunota: 2 īst.loc., 2 ārz.loc.)
- arhitektūra (1 īst loc, 2 goda loc.) – neaktīva (ir raksti)
- bibliogrāfija (1 goda loc., 1 ārz.) – aktīva, bet maz locekļu
- demogrāfija (1 īst loc, 1 kor. loc) – aktīva, maz locekļu
- filozofija (2 īst loc, viens kor.loc. 2 ārz.loc.) – uzlabojums
- kultūras vēsture (1 īst.loc., 1 goda loc.)
- pedagoģija (1 kor.loc.) – aktīva, bet maz locekļu
- psiholoģija (1 kor.loc.) – jauna nozare
- folkloristika (2 īst.loc., 1 kor.loc.)
- socioloģija (3 kor.loc.)
- teoloģija/relīģiju pētniecība (1 kor.loc., 2 goda loc.) – ļoti aktīva
- zinātnes vēsture (1 ārz.loc.)
- žurnālistika (izzudusi, slēgta)

2019. gada zaudējumi**Oskars Gerts** (žurnālists)

Miris 24.03.2019. LZA goda loceklis kopš 21.11.1997.

Edgars Katajs (valodnieks)

Miris 05.04.2019. LZA goda doktors kopš 21.05.2004.

Ilga Apine (vēsturniece)

Mirusi 01.06.2019. LZA korespondētājlocekle kopš 16.03.1978.

Radegasts Paroleks (literatūrzinātnieks)

Dzimis 01.12.1920. Miris 15.09.2019. LZA ārzemju loceklis kopš 25.11.1994.

Boriss Teterevs (mecenāts)

Miris 21.09.2019. LZA goda loceklis kopš 23.11.2017.

Edvīns Vanags (ekonomists)

Miris 24.09.2019. LZA īstenais loceklis kopš 26.11.1999.

Džemma Skulme (māksliniece)

Mirusi 09.11.2019. LZA goda locekle kopš 24.11.1992.

Jānis Stradiņš (ķīmiķis, zinātnes vēsturnieks)

Miris 29.11.2019. LZA goda doktors kopš 09.01.1992, vairāku LZA balvu ieguvējs)

Fjodors Fjodorovs (literatūrzinātnieks)

Miris 7.01.2020. LZA korespondētājloceklis kopš 10.11.1995, LZA Raiņa balva.

Leons Briedis (dzejnieks)

Miris 1.02.2010. LZA goda loceklis kopš 22.11.2007.

Sērojam!

Summa

- Kopš pirmās ievēlēšanas esam tikušies apmēram 100 sēdēs un pasākumos.
- Esam uzlabojuši nodaļas sastāva vecuma struktūru, ievēlot gados jaunus akadēmijas locekļus
- Esam izskanējuši sabiedriskajā telpā ar konsīliju programmu
- Uzlabota mājas lapa
- Uzlabota saziņa ar nodaļas biedriem
- Nodibināta cieša sadarbība starp nodaļu un Vēstu A daļu.

Nav izdevies

Pārliecināt LZA par HSZ nozaru nozīmīgumu

Uzlabot nodaļas darbam pieejamo finansējumu

Iekļauties zinātniskajā darbībā no LZA kā
zinātniskās institūcijas

Grūtības

- Satraukums par vājo apmeklētību – vērtīgi ziņojumi, rīkotās konferences paliek neuzklausītas, ierobežotas iespējas aicināt referentus, nepārliecinoši balsojumi
- Nespēja īstenot LZA stratēģiskos mērķus – LZA Darbības stratēģiju un Darba plānu ignorē
- Starptautiskā darbība – komandējumi (nauda, personīgi iemesli)
- Starptautiskie projekti – līdzdalības maksa, partneri (katrs cenšas strādāt savai institūcijai)
- Sadarbība ar jaunajiem zinātniekiem neizdodas
- Darbības laikā četras reizes mainījās zinātniskās sekretāres

Prieks

- Izdevies sakārtot nodaļas telpas un ārējo tēlu
- Izdevies atrast veidu, ka iesaistīt nodaļas darbā plašāku biedru loku
- Nodaļas biedru atbalsts

**Pateicība visiem, kas man noticēja, atbalstīja,
kritizēja un mudināja, kaitināja un mierināja!
Īpaša pateicība maniem uzticamajiem sēžu
apmeklētājiem!**

HSZN

**Priekšlikumi
2020. gada plānam**